

Enhed: Forebyggelse, Borgerhenvendelser
og Strålebeskyttelse
Sagsbeh.: adma
Koordineret med:
Sagsnr.: 2024 - 11029
Dok. nr.: 232013
Dato: 25-11-2024

Notat: Lovgivning vedr. salg af tobak, nikotin og alkohol til personer under 18 år

Aldersgrænserne for salg af alkohol og tobaks- og nikotinprodukter samt kontrollen heraf er reguleret i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, lov om elektroniske cigaretter m.v., og lov om tobaksvarer m.v.

Gældende lovgivning: Fysiske butikker

Det fremgår af § 2 a, stk. 4, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024, at *"Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover på fysiske salgssteder, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år."* Ligeledes kræves fremvisning af gyldig billedlegitimation ved salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på over 1,2 til personer under 16 år og for salg af tobaks- og nikotinprodukter til personer under 18 år, hvis sælgeren er tvivl om, at kunden er fyldt 18 år, jf. § 2 a, stk. 1 og 2, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024 samt jf. § 15, stk. 2, i lov om elektroniske cigaretter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 4. november 2024.

Af lovbemærkningerne til lov nr. 738 af 13. juni 2023 om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Implementering af dele af delegeret direktiv vedrørende opvarmede tobaksvarer m.v.), fremgår det desuden, at *"Kravet om at efterspørge gyldig billedlegitimation ved tvivl vil gælde for ekspedientbetjente kasser såvel som betjeningsfri kasser, scan-selv betaling, betaling med app og lignende. For at kunne sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover på fysiske salgssteder vil det således være en forudsætning, at der er etableret et set-up til at efterspørge billedlegitimation, og at det etablerede set-up drives"*. Det fremgår endvidere af lovbemærkningerne, at dette også er gældende for så vidt angår salg af tobaks- og nikotinprodukter.

Gældende lovgivning: Fjernsalg

For fjernsalg af tobak, nikotin og alkohol gælder andre regler, hvilket er beskrevet i hhv. § 2 a, stk. 3, og i § 2 a, stk. 5, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024, i § 15, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 4. november 2024 og i § 24, stk. 1, i lov om tobaksvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 4. november 2024.

Det fremgår af § 2 a, stk. 5, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024, at *"Den, der erhvervsmæssigt markedsfører alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover ved fjernsalg, skal drive et alderskontrollsystem, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 18 år."* Samme krav vedr. fjernsalg stilles til salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på over 1,2 til personer under 16 år jf. 2 a, stk. 3, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024 og for salg af tobaks- og nikotinprodukter til personer under 18 år jf., § 15, stk. 3, i lov om elektroniske cigaretter m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1166 af 4. november 2024 og jf. § 24, stk. 1, i lov om tobaksvarer m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1161 af 4. november 2024.

Det fremgår endvidere af lovbemærkningerne til lov nr. 651 af 11. juni 2024 om ændring af lov om tobaksvarer m.v., lov om elektroniske cigaretter m.v. og lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol), at: *"Med fjernsalg skal forstås situationer, hvor kunden og den, der markedsfører, ikke mødes fysisk på tidspunktet for bestillingen. (...) Det formodes, at fjernsalg i langt overvejende grad vil foregå som internethandel"*, og at *"En effektiv elektronisk aldersverificering kan eksempelvis ske ved brugeroprettelse med pas eller anden gyldig legitimation eller ved brug af en national eID-løsning, som f.eks. MitID."*, jf. lovforslag nr. L 173 af 25. april 2024.

Der er således ikke i den eksisterende lovgivning taget eksplicit stilling til alderskontrollen i ubemandede butikker. Det vurderes dog, at en ubemandet butik er at betragte som et fysisk salgssted, og derfor er omfattet af reglerne for alderskontrol på fysiske salgssteder.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal gøre opmærksom på, at det er den, der erhvervsmæssigt sælger produkterne, der har ansvaret for, at reglerne for salg overholdes, herunder at de differentierede aldersgrænser for salg af alkoholholdige drikkevarer overholdes, og at der derudover gælder regler for opsætning og placering af skilte om aldersgrænser hvilket fremgår af § 2 a, stk. 6-8, i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1088 af 10. oktober 2024

Særligt vedr. tobaks- og nikotinprodukter

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal dertil bemærke, at fremvisning og salg af tobaks- og nikotinprodukter er underlagt særlige skærpede regler som reguleret i lov om elektroniske cigaretter m.v., bekendtgørelse om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter samt bekendtgørelse om forbud mod reklame, synlig anbringelse og fremvisning m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin.

Det fremgår for eksempel af § 6, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 570 af 11. februar 2021 om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, at: *"Selvbetjeningsautomater der, efter salg ved en betjent kasse, bruges til at udlevere tobaksvarer, tobakssurrogater eller urtebaserede rygeprodukter, skal være neutralt udformede. (...)"*, og samme krav gælder for e-cigaretter jf. § 7, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 65 af 15. januar 2021 om forbud mod reklame, synlig anbringelse og fremvisning m.v. af elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin. Det betyder, at salg af disse produkter skal ske ved en ekspedientbetjent kasse.

Derudover fastsætter ovennævnte bekendtgørelser også, at fysiske salgssteder kan give køber en liste med neutrale oplysninger om, hvilke tobaksvarer m.v. og elektroniske cigaretter, der sælges, og at denne liste kan fremvises efter anmodning fra køber eller placeres ved en ekspedientbetjent kasse. For eksempel fremgår det af § 3, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 570 af 11. februar 2021 om forbud mod synlig anbringelse og fremvisning m.v. af tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, at: *"Fysiske salgssteder kan give køber en liste med neutrale oplysninger om, hvilke tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, der sælges på salgsstedet, og varernes pris."*, mens det fremgår af § 3, stk. 7, at: *"På fysiske udsalgssteder kan listen efter stk. 3 fremvises efter anmodning fra køber eller placeres ved en ekspedientbetjent salgskasse."*

Det er forbrugerombudsmanden, der fører kontrol med reglerne for så vidt angår reklame, synlig anbringelse og fremvisning af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter samt elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med og uden nikotin.